

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҢ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

УЛУУ КЫАЙЫ 60 СЫЛЫН КӨРСӨ

БУОЙУН, СПОРТСМЕН ААТА ҮЙЭТИТИЛДЭР

УЛУУ КЫАЙЫ 60 сылын көрсө дойдунан араас дьаһаллар ытылла тураллар. Болтоно нэһиликтэр ветераннар сэбиэттэрин Анна Гаврильевна Слепцова салайар. Ветераннар нэһиликтин ортогугар ытар дьаһалларын уруксуу сыйлартан, культура үлэһиттэрин, оскуола администрациятын, улуусу кытта биригэ буланньыр үгэстээхтэр. Ол курдук, "Кэрэни кэрэхсээбин, үтүөнү үөдүтүбүн", "Тэрээһиниэхэ дьэ кэргэн" дьээн тематическай бичээрдэр ытыллылар. Сынньалан киинин иһинэн Д.Г.Жиркова салайар ветераннар хордарыгар үгүстэр сылдылар. Оскуолаҕа "Ийэ тыл" түмсүү сүмүүнүн "Эһэ, эбэ үрөбү" дьээн баһис кылаастары кытта шэфтэһэн үлэһиттэр. Оһуо сүрүн болломтону оһо тылын сайыннарымыа уураллар. Оттон улуусу ааһа И.М.Слепцов "Остуол ооннуулар" куруһуогу салайан үлэстэр.

Быыл сааскытан Субуруускай аатынан музейга сэрни, тыыл ветераннарын туһунан матырыйааллары түмүүтэ, сөргөһүтүүтэ, стэндэлэри саҥардыыга үлэлэр сабаланылар. Ол чэрчитинэн соторутаарыта буйун, спортсмен А.Д. Карпузов аатын үйэтиити күнэ буолан ааста. Алексей Дмитриевич Болтоноттон фронтта 1943 сыллаахха ыҥырыллан япон

скай милитаристары утары сэрнигэ сылдыбыта. Спорка улахан дьобурдаах, энтузиаст этэ. 1940 сыллаахха республикаҕа 10 көс сиргэ хайыларынан сүүрүүгэ бастабыта. Оттон ыла хайыларынан утумнаахтык дьарыктаммыта. 1952 сыллаахха велосипединан 5 көсө республика рекордун олохтоон, чемпион үрдүк аатын ылбыта, 25 км дистанцияга күрэхтэһиңиз призерадыта. Оһоһоһу кэмгэ бу үрдүк ситиһи этэ. Кини 57 сааһыгар дьэри хайыһарга сүүрбүтэ. Республикаҕа ветераннарга киирэн, инники мистэбэ тиксибитэ.

Бу күн А.Д. Карпузову буйун, спортсмен, велосипедист быһытынан үйэтиити буолла. Болтоно орто оскуолатыгар "Албан аат" урукстарга, үс түһүмэһинэн үөрэнээччилэри кытта көрсүтүү ытылына. Манна Карпузов А.Д. оһолоро: кыһа Чурапчы улуустаагы гимназиятын учуутала, Саха Республикатын үөрэҕиритиити туйгуна Любовь Алексеевна Пермякова, уолаттара Амма орто оскуолатын учуутала, педагог-маастар Алексей Алексеевич, Болтоноҕо тутуу маастара Игнат Алексеевич урукстарга сылдьан аҕаларын туһунан оһолун кэрдиис кэмнэринэн ахтыы онордулар. Аҕаларын, спорка үлүһүйэн туран оһолун устата дьарыктаммыт спортсмен, ону таһынан дэгиттэр талааннаах булчут, фотограф, чаһы онорсоччу, худуһунуук, рационализатор уо.д.а. ураты дьобурдаах киһи туһунан истиг-иһирэх тылларынан кэпсээтилэр. Музейга аҕаларыгар аналлаах стэндэ, буклет онорон бөлөхтөһүлэр. Көрсүһүүнү оһолор оһуу сэнээрэн иһитилэр.

Саҥаны кылаастар икки ардыларыгар велосипедка күрэхтэһи буолла. Ол иннинэ Алексей Дмитриевич быраата, тыыл, үлэ ветерана Сизой Николаевич Карпузов убайын, убаабат спортсмен дьулуруун туһунан ахтыы онордо. Күрэхтэһиңиз 40-тан тахса үөрэнээччи кытына. Бары даҕаны велосипединан илин билдэһиыга маннайгы холоһуулар буолан долгуйуу улахан. Кыра кылаас, орто сүһүк уонна үрдүк кылаастар үөрэнээччилэрэ дьээн үс бөлөхтөргө хайдыһан күрэхтэһтилэр. Түмүккэ алын кылаас оһолоругар уолаттарга Никитин Андрей (4 кыл.), кыргыттарга буйун-спортсмен сизэ Карпузова Нарыйа (2 кыл.), орто сүһүк саастаахтарга уолаттарга Иванова Васа (7 кыл.), кыргыттарга Черкашина Юлия (7 кыл.), үрдүк кылаас үөрэнээччилэригэр уолаттарга Федоров Афоня (8 кыл.), кыргыттарга Ефремова Полина (8 кыл.)

бастааннар 1-кы степеннээх дипломнарын уонна анал бириистэринэн наҕараадаланылар. Бириистэри спортсмен А.Д. Карпузов кэргэнэ, тыыл, үлэ ветерана Татьяна Михайловна, оһолоро уонна велосипедистар республикаҕа, улууска хас да төгүллээх чемпион Н.Я. Местников, улууска хас да төгүллээх призэр М.М. Слепцова туруордулар.

Ветераннар сэбиэттэрэ уонна оскуола администрацията манньк дьаһаллары үрдүк таһымнаахтык тэрийэн, буйун, спорт, үлэ ветерана А.Д. Карпузов аатын үйэтииттэригэр оһолоро, аймахтара улахан махталларын тизтилер.

Киники кэмгэ велосипединан күрэхтэһи спорт биир көрүңгэ буолара умнулла быһытыйда. Бу үгэс умнулубакка, өссө да тэнийэн, араас хайысханан ытыллан иһэрэ буоллар саҥалы тыһыннан сайдыа этэ.

Анастасия КОБЯКОВА,
Болтоно.

Хаартыскаларга:

1. Карпузов А.Д. кэргэнэ тыыл, үлэ ветерана Татьяна Михайловна уолаттарын Игнаты, Алексеи уонна кинилэр дьэ кэргэттэрин кытары.
2. Старт бэриллэн иннинэ.

ваны олбулан бу быстах турабын. Сотору куораттыам. Табаарбын сүмүүнүн куораттан уонна Благовещенскайтан, Кятайтан аҕаларын. Дьонго-сэргэе ордук наадалааҕа буолаарай дьэбиллин хааччыа сатыбын.

Прилавогы кэрийэ көрдөхө, ас өттүгэр апельсин, мандарин, яблоко, помидор, оһуру курдук фрукта арааһыттан саҕалаан компот кэпсирбэ элгэһэ толору тардыллыбыт. Оттон мал-сал салааттар таҕастан саҕалаан парфюмерияга тийэ ба-

КИИЛЭРБИТИН "АҢА" СЫЛДЫСЫННУТ ДУО?

Килэҥки бөлүөлөгүн килбэйэр кинилэр потребобщество маҕаһынын аттыгар түп-сабай оһоһуулаах дьобус дьэ турар. Иннигэр барт улахан буурубаларынан "У Аси" дьээн суруктаах. Бу — аныгы олох сиринэн тариллибит чааһынай маҕаһын. Хаһаайката Чурапчы селиэннэттигэр төрүттээх кытаанахтар кийиттэрэ, сүрдээх эйгэс-сайаҕас, кэрэ киһи Асия Светлановна Пономарева.

— Маҕаһын аһылым иһис сыта буолла, ас-үөл уонна таҕас-сап атыллар, — дии кэрүстэ киһи. — Бэйэм Дьоккуускайга оһоробун. Манна бородуукта аҕала хаббитим уонна атыһыппын Татьяна Афанасьевна Пономарева.

ар. Чахчы даҕаны тыа сирин дьонун оһолун үй-гүтүн хааччыгарга анаммыт государственнай эргизэн тэрилтэтин кытары таба дьүөрэлэһэн, хардарыта байыһыһан, ситэрсэн үлэһит тэрилтэ эбит. Олохтоохтор даҕаны икки маҕаһын сэргэстэһэ турарыгар үөрэммиттэр. "Биригэр суох табаары атыннан булабыт", — дьэһиллэр уонна Асия Светлановна нэһиликкэ ытыллар дьаһалларга спонсордымырын махтанан бэлэтиллэр.

Р.СИБИРЯКОВА.

Хаартыскага: атыһыт А.С.Пономарева.

ЭНТУЗИАСТ КЫРААЙЫ ҮӨРЭТЭЭЧЧИЛЭРБИТИН ӨЙҮӨБҮН

Бирдэ эмэ ыстатыйа суруйаары ыһаахка, ол-бу киһи тирээһир матырыйааллар суоһуттан иннэн быраҕан кэһиһэр түгэн элбэх. Кили кыраайы үөрэтээччилэр элбэх кылааттаахтарын биллим. Кинилэргэ эбит араас темаларынан дьарыстана сытар хаһыаттардан кырийан ууруулар, хаартыскалар, кинигэлэр, сурунааллар, испиһэктэр. Быыл умнууга хаалбыт Ааллаах-Үүн таһаҕаһын таһы 70 сылыннан матырыйаал көрдөһүүнүгэ краеведтар абыраатылар. Ордук чүгасты историк-краевед И.М.Павловтан элбэх хаартысканы ыстатыйаны туһаным. Төбө дьэ-тэһэ, суруйар, сырдатар геройдарбыт бары биридэр.

1934 сылтан Ааллаах-Үүнгэ таһаҕаһы таһыга сылдыбыт колхозтар чулуу дьонноро, доруобайдары, кыайыгастары 1941–1945 сс. армияга хайылыбыттар. Аҕа дойдularын фашистскай талабырдымтартан босхолоһуулар. Өссө сорохторо ол үлүгэртэн ордон кэлэн 50 сыл устата эйгэлээх оһолу сиргээдиппигэр, кэпсэри ычаты тэниппигэр, колхоз, оһоһо баайы-дуһун бардардыбыттар. Ол бэйэлэрэ сэрмилэспигэр эрэ сырдаттылына. Ону да энтузиаст кыраайы үөрэтээччи баар буолан.

Иван Михайлович Павлов бэйэтэ үс сыл устата аҕыс сиринэн бааһыра-бааһыра Улуу Кыайы буолуор дьэри сэрмилэспит буолан, этигэр-хааныгар умнулубаттык иннэн хаалыт суоһу элбэхтик суруйда, сырдатта. Бэйэтин буолбатах, биир дойдулаахтарын — чурапчылары, хаһан, хаһа, хайдах сэрмилэспиттэрин алааһы курдук эргитэ сылдьан сырдатта сааһа. "Память" кинигэтигэр килэрбитин таһынан Чурапчы буйун-саллааттарыгар анаан "Өлүү хараһын үстэ өһөйөн", "Өлбөдүйбэт кэриэстэбил", "Дьылбаһын тымтыктанан көрбөккүн", "Чурапчы хөрсүн хотойдор", "Чурапчы буйун уолаттара" дьээн уо.д.а кинигэлэри күн сирин көрдөрдө. Аны историк-буйун бирдии нэһиликтэринэн, куораттарынан, орденнаахтарынан, медаллаахтарынан араартаан сырдатар баалаах. Бу сорох киһи холугар элбэх үлэ! Өлбөдүйбэт өйдөбүл, кэһиһэт кэриэстэбил иҥэ сылдыар киһитэ бэйэ-

тэ эбит. Манньк төлөнөөх патриот, кэрээбэт энтузиаст дьоннор баар буоланнар дойдун историкта тиһиллэр, төрөөбүт норуот, кыраай үөрэтүүлэр кыһтанар. Саамай кэскиллээҕэ — төрөөбүт кыраайы үөрэтиттэн кэпсэри ычаты силиһэ-муга, төрдө-уһа быһаарыллар, көпүөнэлэр ситимнэрэ олохтоһор, патриотизм тыһа иһитилэр. Иван Михайлович тэҥэ улууска кыраайдарын сырдатта, үөрэтэ-чииһэ, уруксуну, билиггини буорга-сыһа түбэрбээк хомуйааччылар, музейга тийэ матырыйаал, экспонат муһуһунар дьон бааллара хайылаах. Чахырга Н.В.Филиппов, Хайахсыска Н.В.Лукин, специалист П.И.Васильева, Хадаарга И.И.Давыдов, Е.П.Иванова, Хатыһа Д.П.Чечебутов, Кындаага А.Е., К.К.Колосовтар уо.д.а нэһиликтэригэр араас хайыскалар музейдары тэрийинэн, бүтүн фольклорнай-этнографическай комплексы тутууга тийэ үлэлэһэ оһоллоһор. Кинилэр Ийэ дойдularын, төрөөбүт норуоттарын ситиһиллэригэр сүргэлэр көтөбүллэн, дуһалара кийэн-куйан, санааларын бар дьонноругар тиргэтэригэр эрэ сырдик туруктанан суруйаллар, аһаллар-туталлар.

Умнууга хаалбыт саа оһуу биир далааһынаах хамсааһынын — Ааллаах-Үүн таһаҕаһын таһыны күөдүтүүтэ бу үһө ааттаммыт краеведтар көмөлөрө сүрүн буолла дьээн махтанары баһарыллар. Ол эрэри кинилэргэ дьон-сэргэ болломтотун уура сааһаат, общественность да кыһаммат, кинилэр мүһүт дьуоһунай бааһыра дьон улаханник туһана да сааһааттар. Бу дьон дьуру "краевед" дьээн ааттара да суох, эгэ билигэни кэһи дьу? Бэйэлэрэ бэйэлэригэр сылдыан тух да айдаана суох сэмэй бэйэлээхтик үлэстэһи, сырдыгы, кэрэни хомуйса, үйэтигэ сатын сылдыаллар, дьуоһунай бааһы хатааллар.

Инники өттүгэр кыраайы үөрэтээччилэри хаһыат хамнастаах үлэһиттэригэр, журналисттардан арааран бу дьон буор-босхо аһардас баҕа санааларын күүһүнэн эрэ сыраллаһалларын өйдүүр, сыаналыр оһо буолуу этэ.

С.Г.СТАРОСТИН.

"Саҥа олох" РИХ ГУ 2004 сыл иккис аһарыгар "Саҥа олох" хаһыакка сурутууну ытар:

6 ыйга — 190 солк.

3 ыйга — 95 солк.

1 ыйга — 31 солк. 67 харчы.

Тэрилтэбэ 6 ыйга — 200 солк.

Редакцияттан кэлэн хаһыаты суруттарбыт кэмнэригэр ылааччыларга — 170 солк.

"Саҥа олох" РИХ ГУ сурутууга отдела.

Т.П.Местников төрөөбүтэ 100 сылын көрсө

ЫПЫК ДОЙДУТУУ - БАХСЫ

...Бахсы Саха сирингэр сэдэх дойду. Кини сөгө махтайар сиртэн үбүлүтэ ойон өрөнөөнө кыстаммыкка дылы күтүр үрдүк, сүрдээх улахан, аата мээһэ өттөмүт "эдар" дэнэр булгуннаага элбэх үбүлээндээх. Иккис, "кырдыабыс" дэнээччи саха дыахтарын халадааы ырбаахтын таллээ олордобуна киэнник наһыйа талгэммитин санатар, булгуннаах таллээ киэн сиринэн дайар. Бахсы биер кизгэлиинэн хатыламмыт кэрэ көстүүлээх тагара дыһэтэ буолар...

Бу ытык дойдута 1904 сыллааха олунньу ый 22 күнүгэр Кураанах Эбэ Төһүргүстээбэр дыаһы Мэһинииксиптэр дыһа кэргэннэригэр кыраый уол оҕо күн сирин көрбүтэ...

Россия уонна Саха сирин народнай артыыската Матрена Слепцова ахтытыттан:

Тарас Павлович Местников саха театральнай искусствота сайдарыгар үтүөтэ-өһөтө сүдү улахан. Кинини театральнай искусство патриарха этэ диэтэххэ, омиуо буолбата чыхчы. Төбө диир буоллааха, саха талааннаах ыччатын түмэ тардыыга бастагы дыһуннаах уонна улахан ситиһилээх хардыыны онорбут — кини.

1932 сыллааха Т.П.Местников театрга директордаан олорон үрөбүтэ суох, түгүктээх саха тыатын ыччатын араас улуустартан түмэн, сүүмүрдээн 20-тэн тахса оҕону Москва Луначарский аатынан театральнай институтка саха бастагы идэтибит артыыстарын бөлөмнөһү үрөххэ ыппыта. Биһиги кини эрэлиин чиэстээхтик толорон, бэл институт Кыһыл знамятын илдьэ кэлбиппит.

Тарас Павлович өгөтүнэн аһардас биер нэһиликтэн — Бахсыттан алта-сэттэ идэтибит үрөхтээх артыыстар Кузьма Барашков, Василий Скрябин, Алексей Решетников, Петр Решетников, Николай Слепцов — Туоһулаахал, Андриан Слепцов уонна Марк Слепцов үүнэн тахсыбыттар. Бу дыһа хас биердүүлэрэ тусла, ураты суолу-иһин хаалларбыт талааннар.

Кини директордаан олорон салайааччыбын дин дархалыбыта, улахаамыйыта суоҕа. Хата, төттөрүтүн, коллектив олуһ үчүгэйдик тутара. Сүрдээх көхтөөхтүк, бүтүн коллективинан театрга кыһынгы оттор маспытын бэлэмнээһингэ тахсарбыт. Коллективин дыһунтар хайа сатанарынан көмөлөһө сатыра, хаһан да аккаастанар дини билбэт этэ.

Мин ордук үөрэрим дин — Тарас Павлович оҕолоро Лира, Юра уонна Мария олохторун сүрүн аргыһа искусство эйгэтэ буолбуттун.

(1994 с. олунньу 22 күнэ)*.

ССРС народнай артыыһа Дмитрий Ходулов Тарас Павлович туһунан:

"Миигин Тарас Павлович артыыс онорбута. Ол туһунан эһизэ барыгытыгар төбөбүн төгүтөбүн", — диэбитэ. (Бахсыга 1964 с. саҕа Культура киинэ аһыллытыгар этии).

СР народнай артыыһа Афанасий Ефремов:

"Тарас Павлович дыһа дуһатын, характерын өтө билимтээх үчүгэй психолог этэ. Мин кини курдук дыһынаах, кырдыктаах театральнай искусство иһин аһара бэринилээх, кыһамнылаах, этинэн-хаанынан ылдыар кинини, кырдыга, бэрт аһыйабы көрдүм, билим быһылаах", — дин этэр.

А. Ефремов эмиэ бэйэтин ахтытыгар: "Кини ханнык баһарар ырыаһыттарга, ордук Екатерина Захаровага мелодия булан биэрэрэ, бэйэтэ ыллаан көрөн матып таһаара сатыы сылдыарын элбэхтик көрөр, истэр этим. Тарас Павлович сахалыы норуот ырыаларын матыптарын олус үчүгэйдик, табатык билэрэ, ол киниэ дыһынан үрөтэ сатыра", — дин суруйар.

Педагогической үлэ ветерана Анна Дмитриевна Слепцова ахтытыттан:

"Саха театральнай искусствотын биер төһүү, тирэх кинигэ Тарас Павлович Местников. Кини искусство бары көрүгэр талааннаах ыччаты бэйэтинэн көрдүү уонна таба тайанар буолара. Онук, мин билэрбинэн, кини булбут талааннара: сэттэлэрин эрэ аһан эрэр Дуня уонна Майя дин тулаайах кыргыттары булүү улуустарыттан аһалан сэрри ыраахан дыһыларыгар оҕо музыкальнай, балетнай кылаастарыгар үөрэппитэ. Бу кыргыттар — Евдокия Степанова уонна Майя Иванова бэйэлэрин суолларын булбут искусство улахан дыһо. Евдокия Опера уонна балет театрын бастагы примата, Майя — Музыка үрдүк оскулатын ытыктанар педагога.

Аатырбыт ырыаһыттар А. Егоровага, А. Лыткинага, М. Васильевага, Н. Баскарова, М. Поповага Тарас Павлович сабыдыала, көмөтө улахан. Кини театр бастагы директор, салайааччыта буолан олорон Бахсы ыччаттарын театрга "со-спуг" өгөлөөх, онтукагыгар улахан сэмэни ылан турардаах. Ити бэрт сылтаах — репрессия издээнэ кинини эмиэ мүлчү көппөтөбө.

Ол курдук, Бахсы ыччаттарыттан театральнай искусство историятыгар бэлиэ суолу хаалларбыттар: Иван, Андрей Турантаевтар, Алексей Барашков, Алексей, Михаил уонна Петр Решетниковтар, сахалыы кырыымпа маастара Кэнчэри Местников, Тарас Павлович Местников бэйэтэ, Марк Слепцов, Николай Слепцов — Туоһулаахал, Михаил Слепцов, Андриан Слепцов, Спартак Слепцов уонна кыыс ыччатын саха биллэр, таптыыр күрөгэйдэ, бастагы идэтибит ырыаһыт Анастасия Лыткина, үйэтин тухары радио солистка Дария Барашкова.

Бу ыччаттартан театр историятыгар бэйэлэрэ бигэтик киирэллэрин аһан, кинилэр олохторун аһардара, кэргэтэрин кытта сэргэ тилэх баттаһан эмиэ бэлиэ суолу хаалларбыттар Бахсы үтүө кийииттэрэ, оҕолоро.

Кэргэниин Марк уонна Матрена Слепцовтар, Россия уонна Саха Республикатын народнай артыыстара, иккизин үйэ аһара сценага биергэ буолбуттар. Кинилэр уоллара Марк Маркович республика үтүөлээх артыыһа, республикага биллэр пианист, концертмейстер. Саха үмүбүт, тап-

тыыр киэн ампулаах артыыһын Петр Михайлович Решетниковы, РСФСР народнай артыыһын, саха бастагы Петросяна диэтэххэ сыһылыыт буолуохтаах. Кини кэргэнэ буола сылдыбыт Ирина Максимова саха бастагы "Нуургуһуна" ("Лоокут уонна Нуургуһун"), кинилэр кыыстара Аида Решетникова Саха Республикатын үтүөлээх артыыска, билэр классическай, национальнай музыка пропагандиһа, Музыка музейын тарыйааччыта, директора.

Николай Слепцов — Туоһулаахал — драматург, артыыс, сэрри кыттылааҕа. Кини "Селькор Сэмэнэ", "Айталыһа-та" театр бастагы пьесаларынан буолбуттара. Кэргэнэ Праксёва Семеновна Петрова — Саха Республикатын үтүөлээх артыыска, саха бастагы трагедия актрисата. Кини оруола буолбут уолаттар С. Ефремов "Ини-биитигэр" Бэстилиэт, Уустаах Избеков "Оотуй уонна Тоотуй" пьесатыгар Оотуй саха омуһ үмүбүт таптыыр оруолларынан буолбуттара.

Андриан Семенович Слепцов — Саха Республикатын үтүөлээх артыыһа, арҕа уонна илин сэрриилэр кыттылаахтара. 18 сыл устата театр партор, актыыбынай общественник. Кэргэнэ Татьяна Ивановна эмиэ актриса. Кини айбыт Суорун Омоллоон "Айаалыгар" Күн Чөмчүүк, Күнүк Уурастырал "Ийэтигэр" Ийэ, кытай омуһ биер мелодраматыгар Ли-Ши-Пинь уобарастара чабылхайдарынан көрөөччү биһирэбилин ылаахтарын ылбыттар. Кинилэр элбэх оҕолоох ыаллар. 8 оҕолоруттан билигин баар Айталына икки үрдүк үөрэхтээх учуутал, иккис кыыс Альбина Ил Түмэн пресс-киинин салайааччыта, уоллара Сеня аҕа уһун салдааччы, кыра кыыс Таня СГУ-га преподавателлиир.

Спартак Иванович Слепцов Туоһу уола Намылдыһа уон уолаттарыттан Кукча Хабырыллаттан төрүттээх. Кини Саха Республикатын үтүөлээх артыыһа, "Норуоттар Добордоһуулар" орденнаах, Нуурба драмтеатрыгар үйэ чизппэрэ кылаабынай режиссерунан үлэстэбитэ. Билигин улуус телестудиятын кылаабынай редактора. Спартак Иванович кэргэнэ поляк аһалаах, нуучча ийэлээх, омуһ кыһа Розалия Никонорова Слепцова буолар. Кини бочуоттаах донор, үрдүк культуралаах ырыаһыт бэрдэ, түөрт оҕо ийэтэ, аһыс оҕо аһалара. "Розалия Слепцова донордаабытын курдук донордур, ыллаабытын курдук ыллыр, ыал ийэтин, эбээ быһытынан хас да эдэр ыалы ситим гынан сиэтэ сылдыар. Итинэн ордук кэрэ сир сымэбэ, дыһа тутума суох быһылаах. Үс кут кустугар куустаран Розалия Никонорова үс омуһ мичээринэн бар дыһун имарийэ сылдыар", — диир Ксенофонт Уткин. Ити курдук олохторун театрга анаабыт тыа Бахсытын ыччаттарын кэргэттэрэ үтүө-мааны кийииттэрэ буолбуттара.

Оттон Т.П.Местников Бахсы ыччаттарыгар эрэ-лэ кэскиллээх, үрдүк түмүктээх буолбутун туһунта — кинилэр бары театральнай искусство аар-саарга аатыларыгар бастагы олугу уурсубут, кини историатын бастагы ымыыллара.

А. Д. Слепцова "Марк, Матрена Слепцовтар" дин кинигэтигэр бэчээкхэ бэлэмнээтэ Бахсытааҕы "Тускул" СК директора И. БАРАШКОВ.

Страховка

"АРГЫСМЕДСТРАХ" ЭЙГЭТЭ КЭНИИР

Билигин кыһыл оботуттан түт кырдыаһыгар тийиэ полиһа, ол эбэтэр страховката, суох буоллаахына балыһага көрдөрбөт, эмтэммэт буолбулутун бары өйдөтүбүт. Ол эрэри биердэ көрдөрө тийиһиптэр: "Ханнык полистаахынай, "Аргыстан" дуу, "Сахамедстрахтан дуу?" — дин ыйыппыттарыгар муһаардым. Паспортым иһиттэн ылан көрөн эрэ беран "Аргысмедстрахтан" полистаахын быһаардым. Дьэ, ол иһин бу компания Чурапчы улуутугар барэстэбиитэлиинэн үлэтир Р.И. Степанованы көрсөн ыйыталаһан, мин бүтүн кини үлэтин-хамнаһын туһунан кэпсэтиин баһарабын.

Урукку өтүгүр биер "Тосстрах" тэрилтэ баара. Онтон 1990-с сыллартан ырынакка киириэхтэн араас страховкалыыр тэрилтэлэр элбээтилэр. Олортон биер бастагынан 1993 с. "Аргысмедстрах" страховоы компания тэриллибитэ. Кини билигин республика 27 улуутугар үлэтир, сайдар, кэргэн иһэр тэрилтэ буолла. Кэлин эмиэ киниэхэ дьүөрөһии "Сахамедстрах" компания баар буолбута. Үлэлэрин суһуэ биердиги. Омон бэйэлэрэ сөһүнөн "Сахамедстрах" үлэтэ суох дыһ уонна үлэлэбэт пенсионердар, оттон "Аргыстарга" 16 саһыгар дьэри оҕолор бары хайаан да страховкалааналара олохтомуут. Мин үлэтир кэмимэр "Аргысмедстрахтан" полистааммыппын, онтон уурайан бары "Сахамедстрах" кэспэһини, билигин үлэ-

булан "Аргыска" төттөрү көһөр туруктаахпын. Манньк уларыһы хайаан да наадалаах эбит. Төбө диэтэххэ, оҕолор уонна үлэлэбэт дыһонор (кырдыаһастар) страховкаларын харчытын бу компаниялар дуогабардаһан республика бюджеттэн олохтомуут нуормана быһа көһөртөрөн ылаһар.

Бары бюджетнай, хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр, баһынай хаһаайыстыбаларын үлэһиттэрэ, предпринимателлэр страховкалаарын харчытын бэйэлэрэ төлүүллэр. 35,6 % биер кэлим социальнай нолуоктан (ЕОН) 3,6 %-на медстрахка көһөрүлүн иһэр. Ол иһиттэн 3,4 % республикатааҕыга, 0,2 % федеральнайга. Кинилэр бу икки страховкалыыр компаниялартан хайаларыгар киирэллэрэ, төлүүллэрэ бэйэлэрин үтүө көҕүлүүр.

Быйылгы 2004 сылга киириигэ улуустуу иһигэр олорор ортотунан 19 тыһ. киһиттэн "Аргысмедстрах" барыта 11 тыһ. 609 киһи, ол иһигэр 7897 оҕо, страховкалааммыт. Бу компанияга улуустазы уураах управлениетин, кини балыһа, "Маарыкчаан" потребобщество, "Чурапчы" ТХПК, ЧГОКСИ курдук улахан тэрилтэлэр үлэһиттэрэ, барыта 3739 хамнас ылар дыһ киирбиттэр. Страховка үбэ барыта республикага анал фондага түмүлүн баран улуус аһын төһө киһи эмтэммитинэн, амбулаторияга көрдөрбүтүнэн отчуоттанан, нуорма быһытынан ааһыллан улуус балыһаһаһын ороскуоттарын саһыга төттөрү

бэриллэр. Ол курдук, ааспыт сылга биһиги улуустуу кини балыһаһыгар 21 мөл. 886 тыһ. солк. тахса харчы бэриллибит. Эбиитин клиенттар компания анал аптекаларыттан эми 10 % чэпчэтиилээх аһылаһар, курорт-санаторий путевокатын сыанатын 30 %-на тийиэ түһэртэрэн ылар быраастаахтар. Ол курдук, Дьоккусайга "Хоту", "Эбдик", "Абырал" профилакторийдарга, Москвага "Бес Чагда" санаторийга, Алтай "Белокуриха", Сочи курорттарыгар сыһына, эмтэнэ барыаха сөп.

Аны туран, харчы төлөөччү быһытынан компания киниэхэ страховкалааммыт дыһу эмиер тэрилтэлэр хайдах көрөллөрүн-истэллэрин, эмтиллэрин контуруоллуур анал отделлаах. Аһардас онно уонган тахса үрдүк категориялаах араһтар үлэһиттэр, биһиги интэриэһитин көмүскуллар. Итинэн сытар эбит бу компания полиһын, страховкатын туһата.

"Аргысмедстрах" мыра эбии кэргэбит. Страховка 21 көрүгүнэн дыһыктанарга лицензия ылбыт. Ол иһигэр көҕүл өтүгүн медицинскэй страховкага (ДМС) эбии дуогабардаһан компания биергэ үлэтир поликлиникаларыгар уочарата суох эмтэниэххэ, көрдөрүөххэ сөп. Хайа да киһи инникитин тымыктанан көрбөт. Дэнгэ-оһолго, ол-бу быһылааһы түбэһин хаһан баһарар таһар кыһаах. Онук түбэлтээгэ бу АМО-ны кытары дуогабардаһан эһийи ороскуотун балачча

оһорунуоха сөп. Итиһэртэн оҕону биер саһыттан оскуоланы бүтэрээххэ дьэри дэнгэн-оһолтон страховкалааһын интэриэһи тардар. Холобур, оҕоҕо сылга 213 солк. төлөөн 10 тыһ. солкубайга дуогабар онгостобун. Очутугар оҕо кыратык да быһа-хайа түһэн балыһага көрдөрбүт, эмтэнэн ыспырапка ылбыт буоллаһына, страховкалааммыт сууматын 0,5 %-нын, ол эбэтэр күнүгэр 50 солк., ылан иһиктээбэ сонун буолсу. Сэбиэскэй былаас саһана дьэһини-уоту, сыаналаах малы-салы, бэйэбин даһаны эбэһээтэлиинэй страховкалааһын дин баара. Билигин ол ирдэммэт буолан араас умайыларга, иэдээһигэ түбэспит дыһ алдыаркай таһар түбэлтэтигэр илиилэрин соттор түбэлтэлэрэ үгүс. Ол иһин компания бу өгөнү сөргүттэ. Бэйэн баһа өтүгүнэн олорор дьэһин, аһын да тутууларын, транспортын, сыаналаах малларын уо.д.а. страховкалар буоллаахына, иннигигэр эрэллээх буолуобун. Били нууччалыы "Береженого бог бережет" диэбит курдук.

Түмүккэ бу "Аргысмедстрах" ААО, кырдык даһаны, сайдан, кэргэн иһэр чыхы туһалаах компания эбит дин Роза Иванова кэспэһиниттэн итэһэйдим. Итинэн кини өгөтүнэн туһанаргытыгар ыһырабын.

Иван ПОНОМАРЕВ, хаһыат общ. корр.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Таптаглаах абаагын, элээбитин, хос элээбитин СИБИ-РЯКОВ Гермген Марковичи овор күнээх орто дайдаа оёо буолан төрөөн, кини буолан айылган олох олорбутун 80 сыла туолбут өрөгөйдөөх үбүлүүгүн ис сүрэхтэн кээн туран итин-истинг эбэрдэлиитин тирээдэбит!

Мэлдэн уураабаат кыһамылыг, олохо дүтүлүг, куруук күс-көмө, хоолоор буоларыг итин махтанабыт. Баарабыт өссө да үлүнүк, ыалдыбаха тэл курдук сымдырар, олоророр.

Кэргэниг, оболоруг, сизинэриг, хос сизиниг.

Убаастабыллаах аба табаарыстытын, коллегатытын, мастахыстытын, олоор куттарын тулут туйгун категориалаах учууталы, "Улааа кыһамылыг итин" медаль кавалерын, РСФСР норуотун уураабытын туйгун, тыыл, педагогический үлэ, спорт ветеранын ПОПОВА Любовь Григорьевна 70 сааһын туолбут дьолун-мааны күтүгүн, Саха Республикатын Уорсун министрствотун "Учууталлар учууталара" знагынан наараадаламмыкынан ис сүрэхтэн эбэрдэлиитин биги!

Эдэрдэн арчимгын ыһыктыбаха үлэтин-хамнын, бигитинин уурун, хомотонун тэңгэ үлэстэ, сүбэллэ-амалы сымдырар махтанабыт. Уоролит оболорун махталларыгар, төрөтүтүтүгүн, коллегаларын убаастабылларыгар, дьиз кэргэниг, аймак - билэ дьомун таптааларыгар уй-даран доруубай, сааһырыттан самыбаха үтүө санаабын кынаттанан үөрэ-көмө, дьоллоохтук сырт дьон алгыбыт.

Чурапчы алын сүтүк оскулатын коллектива.

Ытыктабыллаах Павел Петрович ФЕДОРОВЫ - Со-мону, Дирингэ олоор олохтоох оскулатын хомо-стеннай кылааһын учууталы, Россия Журналистарын союгуун чилиэниг, "Диринг уоттара" литературнай түмүү са-лайаччытын, СР културатын туйгун, Россия Суруйааччыларын союгугар чилиэниг ылыллыбыкынан итинг эбэрдэлиитин!

Быйыл Саха сирин Суруйааччыларын союга тэриилбитэ 70 сылын туолар кэрэ-бэлиэ кэмигэр Эн Чурапчы суруйааччыларын кэксэлэрин даһаллытын, прозаик быһытынан тах-сылаахтык үлэстэн-хамсаан иһэрин уурулук.

Аһамылаах олохтор улахан ситиһилэрин, дьолун дору-обууны, дьиз кэргэнигэр дьолу-соргуну баарабыт.

"Сага олох" редакционнай-издательской холбоһук государственной учреждение коллектива, "Чурапчы" аһар холбоһук,

"Диринг уоттара" литературнай түмүү, Россия Журналистарын союгуун улуустары тэриилтэ.

Күндүк саныр батыбытын, Чурапчы алын сүтүк о-скулатын учууталы ПЕРМЯКОВА Вера Михайловна Саха Республикатын уураабытын туйгун үрдүк ааты ытыкы-нан итинг-истинг эбэрдэлиитин!

Дьонго-сэргэ ыһыктаах санаабын, үтүө майгытын, үлэ сыйлыгытын сыналаахтык. Сүрэгит сылааһын, би-линг сүмэтин билэр сылаах үлэ курдук ситиһилэ-х бу-олуотун. Зийэх баа санаа бастыһын баарабыт, үтүө до-руобуулан, үөрү-көтү арыстан.

Эбэрдэни кытта Сунхалыровтар.

БИЛЭРИИДЭР

Чурапчы. Тапта улуустарыгар олорор Хотун Бүлүүтүн төрүтээх-тэри бэс ыйын 12 күнүгэр Чурапчы сэлэнигэр сарсыарда 10 ча-астан П.Е. Баранов аатынан стадионга Бүлүү куората төрүтэммит-тэ 370 сылыгар аналлаах дьоро күнгэ ыгырабыт.

Тэрийэр бөлөх.

Утеранный диплом серии ИТ № 029174, выданный Хабаровским медицинским училищем 28 июня 1989 года на имя Пестряковой Е-докии Ильиничны считать действительным.

АТЫЛЫБЫТ

С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскулаты сулал-лык араамааах түнүк тааһын атылыгы. Кээмэй арааһынай. Квадратнай метрэтэ-150 солк. Билсэр теле-фоннарыг: 41 - 309, 41 - 096.

УАЗ - 315112 - 027 1997 с. массына, УАЗ - 31512 ку-зовын, кэчки молун, "Урал" мотоциклы. Билсэр теле-фоннарыг: 42 - 169 (үлэ чаалын кэчиптэн).

Чурапчы сэлэнигэр үс хостох, телефоннаах, прива-тизацияламмыт квартираны. Билсэр телефоннаг: 41 - 570.

ТАКСИ - ТАКСИ - ТАКСИ

Чурапчы - Аллараа Бэстээх - Чурапчы маршрутунан күн ахсын сарсыарда 6 чаастан, күнүс 12 ча-астан, эбиэт кээнэ 16 чаастан так-си сымдыр. Студеннарга чөлчөтү-илээх. Трамвайга дизери тиздэр. Кизһэ 5 чаастаах трамвайы кэ-тэһар. Билсир телефоннарыг: Бэстээх 749 - 763, Чурапчыга 41 - 600, 42 - 080.

ТАКСИ

ИККИ ҮЙЭ МИННЫГЭНИН, АҢҢЫТЫН БИЛБИТЭ

Ийэбит, тыыл, үлэ ветерана, хоту көһөрүлүү кытылааба Аб-рамсева Прасковья Дмитриевна бу дьыл муус устар 21 күнүгэр 92 сааһыгар олохтон тусарта. Сотурутаабыта 40 хонуга буолан аа-ста. Күндү кинибит икки үйэ бари минныгэнин, аһытын билэн, кыһалыгыгар, үчүтэйгэр үлэстэн, олох олорон, саха дьахтарын кэлин толорон ааста. Тулаайах буолан, оёо сааһа элбэх кыһаллаахтык, күтүгүнү тынныга сылаас ынах сааһар атабын ириэрэн, сайын тарынан аһаан ааспыта.

Кэргэн тахсан, оёо төрөгөн дьэ үчүтэйик олорон истэринэ са-рини, сут алдырхайа бүрүкээбитэ. Кэргэнэ Николай Харлампье-вич фронтог ынырыллар. Бэйэтэ оболорунун сэттэ ыйдаах ыа-рахан сымдан Төлөй нэһилиэгин кытта көһүтэ барар. Көһүтүтэн 10 саастаах кыһын, сага төрөөбүт оёотун сүтэрин уолун кытта тынныах ордон кэлэлэр. Сарин бүтэн, кэргэнэ кээн эмиз саһаттан олохторун салбаан, колхоз бари үлэтигэр үлэстэн, оболорун атактарыгар туруоран, үлэни дьон оңороллор.

Ийэбит хаһан даһаны "айыкка, сылайдым" дьон тыллара тут-тубат эгэ. Наар үлэтин-хамнын сымдыра. Сатаабаата дьон суоҕа, истэрин сөбүлүүр. Абабыт Аалмаах - үчүтэ таһаас таһылыг-гар барыгар этарбас бөдүтүн тигэрэ үтү. Онтукатын абабыт "уу кийрбэт эгэ" дьон хайгыра. Колхозтар, совхозтар элбэх быһын, кентэһу хатара. Кэлин 87 сааһыгар кырдыабастар аатта-рыттан 15 быһын хатан маһаһыгыта туттарбыта.

"Кини ыалдыр сирин, иһитин-атабын "маччаасты" (массах-тын) сымдыахтык", - дьирэ. Тапта эмчитин Чашкин кырдыаба-с бэрбэт отун хомуйан ыарыдаһына туттара.

Дьоммут дьонго, аймактарыгар олус үчүтэй сыһааннахтара. Аһам ардыккын оболоро эрдэ тулаайах хааланнар саһастарыгар сөбүлээн сымдыллар. Дьоммут куруутун элбэх ыалдымтаах, хо-ноһолоох буолаллар. Ийэм кэспиринэн, оройон боломучу-кайдарын, депутаттарын кинилэргэ түбэрэллэр эбит. Сайбаас, кэспиринэн ыаллар буолан буолуу.

Биги кэһиликкитигэр дьаһалта өтүтүтэн кырдыабастарга урут-уруктутан ытыктабыллаахтык сыһааннаһаллар. Кыр-дыабастарга аналлаах муһахтарга, быраһыныннахтарга ийэбит кыһан сымдыр эрдэтинэ очолорго баһылык И.Н.Аммосов, специалист А.М.Сивцева массынанан кулутка илэрэллэрэ, сыртаннараллар. Кэлин кыһан сымдыбат буолбутун кээнэ даһаны баһылык Е.А.Смирникова, кырдыабастар сэбэиттэрин председателэ С.Е.Сивцев дьахтар кыһан эбэрдэлээн, дьахтар күнүгэр бөлөх оңорон, кээн кэспирин-илэстэн ийэбитин үөрдэ-лэрэ. Ыалбыт Максимов Мария Егоровна кыһан кэспирин-илэ-сэн сэргэхситэрэ. Ийэбит оскула тутулартан наһаа үөрэрэ. Ол баһата туолан эрэр, оскулабыт бүтэрэ чугаһаата.

Ийэбитин тикс суолугар атаарыга кытыбыт, көмөлөстүт Төлөй дьаһалтатын баһылыгар Е.А.Смирникова, кырдыабастар сэбэиттэрин председателигар С.Е.Сивцев, кини кэргэнигар А.И.Сивцева, нэһилик кырдыабастарыгар, урут үлэстэбит ба-лыһам, маһаһын, "Кустук" үтүөтүн коллективтарыгар, бийгэ үөрдэммит дөбөттөрбөр, табаарыстарбар С.М.Нестеров, В.В.Смирников, Е.Е.Максимова, А.М.Захарова, О.М.Матвеева, Е.С.Ксенофонтова, Н.Ж.Кузнецов, Б.А.Моисеев, П.С.Куйчагло, А.Р.Степанов, Л.А.Павлова дьиз кэргэттэригэр, бари аймактар-бытыгар, самай үлэтигэр сымдыбыт С.В.Хотановка, М.М.Че-паловка, О.С.Максимова, М.С.Данилоска, М.Е.Максимова, В.В.Захарова, Н.Д.Борисова, К.М.Захарова уонна биги оёо сааһытыгар ыаллаһыт эрэри бигин даһаны дьоммутун үчүтэйик, истинник саныр Д.Н.Захаров оболоругар ис сүрэх-тэн истинг махталбытын биллэрэлиитин баарабыт. Барытыг-гар, дьиз кэргэнигитигэр кыһаах доруобуйаны, кэргэн, үчүтэй баарабыт.

Кыһа Анастасия ЕМЕЛЬЯНОВА, оболоро, күтөтэрэ, кийинтэ, сизинэрэ, хос сизинэрэ. Төлөй.

ИЗВЕЩЕНИЕ
О ПРОВЕДЕНИИ
ОТКРЫТОГО
КОНКУРСА

1. Предмет конкурса: ремонт жилого фонда на сумму 2080 тыс. руб.
2. Срок ремонта: в течении 2004 года.
3. Условие оплаты: после оказания услуг.
4. Заказчик: Администрация муниципального образования "Чурапчинский улус (район)".
5. Почтовый адрес: с. Чурапча, ул. Ленина, 41, телефон: 41 - 120. Управление экономического развития, предпринимательства и торговли.
6. Организатор: Администрация муниципально-го образования "Чурапчинский улус (район)".
7. Информация о конкурсе:
Дата и время окончания приема заявок - 15 июля 2004 года в 18 ч. по местному времени. Дата, время и место проведения конкурса - 19 июля 2004 года по адресу организатора. Стоимость конкурсной доку-ментации - 50 руб. Конкурсная документация предо-ставляется по адресу организатора конкурса. За до-полнительной информацией обращаться по адресу организатора.

Администрация МО
"Чурапчинский улус (район)".

ЫҢҢААХХА
ЫҢҢААХХА

Арылаахтан төрүтээх убаастабыллаах биир дой-дулаахтарбытын нэһиликкит төрүтэммитэ 20 сылы-гар аналлаах үбүлүүдүк ыһаагар көхтөөхтүк кээн кыттаргытыгар, нэһиликкит инники сайдытыгар ананан тэриилбит "Чөл олох" фонда баһылыг кыла-аккытын киллэрэн, самаан сайыны көрсө төрөөбүт алаастык сылаас ахтылбын таһаара саламааттаах түһүлгэ күндү-мааны ыалдыт буолан, үөрэ-көтө ылаан-туойан, оһуокайдаан, дуоһуа сыйынан бар-раргытыгар ыгырабыт!

Буолар күнэ - бэс ыйын 19 күнэ. Буолар сирэ - Отордообут Алааһа.

Олохтоох дьаһалта.

ОСТОРОЖНО
С ЛЕКАРСТВАМИ!

ФГУ "ЦГЭН" в Чурапчинском районе РС(Я) на основании инфор-мационных писем заместителя руководителя Департамента Л.П.Гуль-ченко от 30 апреля 2004 г. №1100/1164-04-115, что Центрами гос-санэпиднадзора в Нижегородской и Кемеровской областях выявлен витаминный препарат - аскорбиновая кислота с содержанием фено-зенама, что привело к возникновению отравлений, в основном, дет-ского контингента.

Симптомы отравления: головокружение, слабость, вялость, сон-ливость, двоение в глазах, симптомы гиперсенситивности, нарушение координации движений, речи, головные боли, артралгии.

Препарат производится ООО "Винер-Фарм" пос. Восточный Ки-ровской области, серии 051103; 071103. Срок годности до декабря 2004 года. Также по информации Центра госсанэпиднадзора в Ха-баровском крае выявлена продукция производства Харбинской фар-мацевтической фабрики "Шей-Тан" Северо-Восточного района КНР, не прошедшая в установленном порядке гигиеническую экспертизу и не зарегистрированная Минздравом России в качестве биологически ак-тивных добавок к пище. В том числе пилюли "Лундаль Сеган", "Ба-Зи", "Дункуандань", "Лэвай дихуан", "Дю Ван". При выявлении вы-шеуказанных лекарственных препаратов просим обращаться в ФГУ "ЦГЭН" в Чурапчинском районе РС(Я).

Т.ПОРТНЯГИНА,
главный врач ФГУ "ЦГЭН
в Чурапчинском районе РС(Я)".

АТАСТААБЫТ

2003 сыллаах УАЗ массына саллаас чаастарын комплексын:
1. Илин моһа
2. Кэлин моһа
3. Коробка-раздатка
4. Бизэс кэлүөтүн (дискэлэрин кытта)
70 устука лафет маска. Билсэр телефон: 42 - 080.
Эбэтэр эһиги варианнарыт.

Күндү быраалыт, Дьокуускай куорат олохтооҕо
ФИЛИППОВ Андрей Валентинович
хомолтоохтук олохтон туораабытын диригини курутууан туран
аймактарыгар, билэр дьонугар иһитинэрбит.
Таайа Андрей Андреевич Новгородов, саһаһа
Ульяна Николаевна, кинилэр оболоро, Хатылыттан,
Чурапчыттан Новгородовтар, Сунхалыровтар.

Убаастыр эдэрийбит, Хайахыт нэһилиэгин олохтооҕо, тыыл, үлэ ветерана, "Ийэ Албан аага" орденнаах,
ЕГОРОВА Александра Петровна
уһун ырахан ыарыттан өлбүтүнэн курутууан туран кини оболору-гар, сизинэригэр дириг куруурамытын тиздэбит.
Диринтэн быраата Тарасов Петр Петрович, Инна,
Чурапчыттан Ноевтар, Майаттан Тарасовтар.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор - 41-332, отделлар - 41-265.
E-mail: Oanaoloh@churap.sakha.ru

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительства, Чурапчы улуһун "Сага олох" редакционнай-издательской холбоһук государственной учреждение. Маассабай информация средствларын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһуну контуруоллуур уонна регистрациялар РФ бэчээккэ СР региональной управленигэр 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациаламмыт нүөмэрэ - ПИ №19-0423.

"Сага олох" редакционнай-издательской холбоһук Г.У. Офсетной бэчээт. Саһаһын № 65. Тираж 2720. 07.06.2004 с. бэчээккэ бэрлиһинэ. Хаһмат нэдиэлэ үстэ: оптуорунуһка, чэппиэрэ уонна субуотага тахсар.

Автор сурутар этиллэр санаа
редакция позициятыгар мэлдэн сөп түбэхэр
буолбатах. Суруһа ыһыллар чакчылар
кырдыктаахтарыгар эппитинэһи
автор тус бэйэтэ сүтэр.